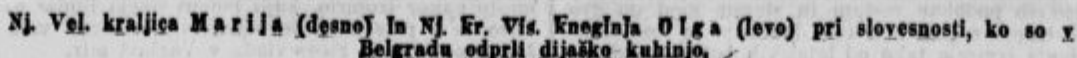


Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.



Mladina JRZ je zborovala v Celju

Celje, 29. oktobra 1939.

Okrajna MJRZ za celjski okraj je sklicala za danes zborovanje, katerega se je udeležilo lepo število članstva. Dvorana v Domu je bila lepo okrašena s slovenskimi in državnimi tribarvnici, na vidnem mestu pa se je blestela slika našega voditelja g. dr. Antona Korošca.

Zborovanje je prišel predsednik okrajne MJRZ in član banovinskega odbora g. Kroflič Josip, ki je pozdravil mladino, zlasti pa predavatelja g. Mihelečiča Alojza, Marka Kranjca, Rud. Smerujsa, rav. inž. Jožeta Sodjo, celjskega župana g. Alojzija Voršiča, zastopnike tiska, podpredsednika JRZ g. Fazarinca in prijatelje naše mladinske organizacije. Z velikim navdušenjem je mladina sprejela pozdravne brzojavke narodnemu voditelju g. dr. Korošču, ministru g. dr. Kreku, banu dr. Natlačnu. Mladina je vzklila kraljevskemu domu, tako da je val navdušenja zajel vso dvorano in ni prenehal, dokler ni spregovoril bivši podpredsednik narodne skupščine g. Alojzij Mihelečič, ki je začel svoj govor o narodnem gospodarstvu. Dotaknil se je vsega področnega dela, ki ga zahteva naše tako različno narodno gospodarstvo. Zelo pestro je podal razvoj našega narodnega gospodarstva zadnjih let, govoril je o izvozu, o padcu in dviganju cen, o gospodarski konjunkturi in o hmeljarstvu, ki je posebno v celjskem okraju zelo razvito in prinaša v deželo precej zaslužka, saj je Hmeljarska zadruga v Zalcu letos prvič kupila za 10 milij. din letošnjega pridelka, ki ga bo izvažala v Ameriko, ki je naš novi trg. Dalje se je g. Mihelečič dotaknil perečega vprašanja selitve naše industrije v druge kraje, o zaposlitvi industrijskega in drugega delavstva, o brezposelnosti, porastu prebivalstva, ki daje vedno več skrbi, kako izenačiti selitev industrije in zaposlitev našega ljudstva. Na koncu je še spregovoril o zunanjih in notranjih politiki in izrekel vse priznanje in zahvalo modri politiki g. dr. Antona Korošca. Mladina je priredila navdušene ovacije, ki dalje časa niso ponehale.

Nato je zborovalce in goste pozdravil celjski župan g. Alojzij Voršič in je izrekel posebno veselje nad tako lepim številom zbrane mladine.

Kot drugi govornik je nastopil bivši poslanec g. Marko Krajnc iz Maribora. Tema njegovega govora »O narodni in državni samozavesti« je bila posebno aktualna z ozirom na dogodke, ki jih med našim ljudstvom širijo tuji plačanci. Navedel je krasne prilike iz sv. pisma o Eleazarju, o Makedonski materi in sinovih, ki so raje žrtvovali svoje življenje, kakor da bi izdali svoj narod in svojo vero. Se bo potrebno poudarjati delo o narodni samozavesti. Tudi žene in dekleta ter vsi dobro misleči Slovenci storimo vse, da bomo ohranili tako preizkušen narod in bomo vsi pripravljeni zanj žrtvovati vse, če treba tudi življenje. Svoj govor je g. Krajnc Marko zaključil z vzklikom mladini, naj vso pažnjo posveti silam podtalne agitacije, ki dela nerazpoložene med narodom.

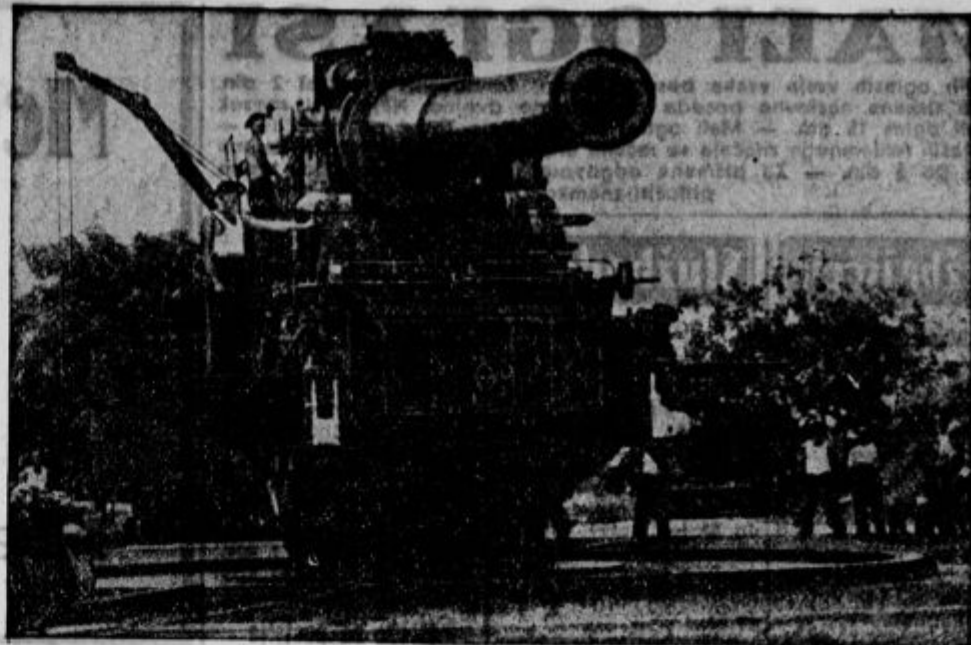
O samoupravi je govoril g. rav. inž. Jože Sodja iz Ljubljane. V izklesanem govoru je razvijal dejstva, ki nazorno dokazujejo, da se je slovenski narod boril za samoupravo od 6. stoletja, navajal vse zgodovinske dogodke, korotanski prestol, brižinske spomenike, kmečke punte, ki so dokazi, da je naš narod težil po samoupravi, se hotel sam vladati, sam delati in sam trpeti. Samouprava

je bila tisočletna težnja slovenskega naroda, a danes se še najdejo izdajalci, ki hočejo pod krinko lažnega nacionalizma spletkariti zoper nas in le v svojo osebno korist. Malomeščanski slovenski liberalizem ni ohranil slovenskega naroda — slovenske matere so rodile može — vodnike našega naroda, slovenski kmečki stan je bil in je tisti, ki hrani slovensko narodno zavest. Kdor samega sebe ne spoštuje, ni v korist narodu in državi. Ko se nam bo v kratkem izpolnila naša dolgoletna želja po slovenski samoupravi, bodimo ponosni na svojo težko borbo in hvaležni našemu voditelju dr. Antonu Korošču, ki je vse svoje življenje posvetil svojemu narodu. In mladina — naša bodočnost, je pripravljena, da bo to svobodo slovenske samouprave znala ohraniti in braniti v naši močni in veliki Jugoslaviji pod žezlom slavnih Karadjordjevičev.

Predsednik banovinskega odbora MJRZ g. Rudolf Smeru, bivši narodni poslanec je zbrani mladini obrazložil delo o mladinski organizaciji, ki naj gre kakor bojna armada med narod, osvoji slovensko mladino in jo usposobi, da ne bo klonila pred nikomur in glasno izpovedala povsod svojo slovensko in jugoslovansko pripadnost.

Zborovanje se je zaključilo s himno »Hej Slovenci«, ki jo je pela vsa dvorana.

Po zborovanju je bila seja širšega odbora in tajnikov krajevnih organizacij.



Amerika čuva Panamski prekop! Važna življenjska žila USA, Panamski prekop, je strogo zastražen, odkar je nova vojna v Evropi. Na sliki je 35 centimeterski obrežni top ob obeh vhodih v prekop

Lastnosti razstrelilnih snovi

Brez smodnika ni moči streljati! Tako zelo navajeni, da si smodnik zmeraj mislimo v zvezi s streljanjem, da nam niti na mar ne pride, da bi bili kdaj kje topovi, ki so morali streljati brez smodnika — ker smodnika še bilo ni. — Če nas otroci na cesti brž poučijo, da smo tudi mi nekoč brez smodnika streljali, namreč s pračo in z lokom, pa nam ogle v kakem muzeju pove, da so imeli nekoč tudi strelno orožje iz lesa, ki je strašno učinkovalo. To leseno strelsko orožje je zadevalo tudi po 300 m daleč.

Nezaželeni dim smodnika

Oglje, salpeter in žveplo so povzročili, da je odšlo leseno orožje in še kosa in sekira in sulica v pokoj. Že v letu 1250 so opisovali učinek iz treh snovi sestavljenega smodnika, a šele čez 400 let, ko so s smodnikovo pomočjo streljali z železnimi krogli v gradove in mestna obzidja, so spoznali, odkod izhaja čudovita moč smodnika. Flamski zdravnik van Helmont je odkril, da je plinski tlak, ki nastane pri gorenju, tista sila, ki pože ne izstrele. Ves dim in smrad, ki je izhajal iz smodnika celo še v vojni l. 1870, pa je prihajal iz žvepla, čigar količina so pri narejanju smodnika skušali zmeraj bolj zmanjšati. Salpeter ni bilo moči pogrešati, ker se je tvoril iz njega pri gorenju kisik, da sta oglje in žveplo razstrelno zgorela. — Mešanica smodnika je bila pomankljiva, ker je vsebovala ali preveč oglja, premalo salpetera ali premalo žvepla. Ta nedostatek se je izboljšal, ko so začeli l. 1400 stiskati smodnik v majhna zrnca, pozneje pa v kocke. Podzvestno so s tem povežali učinek. A tudi izstrelke so izboljšali, ko so začeli namesto krogel uporabljati podolgovate oblike, ki so bolj obvladale zračni upor in ki so lažje dosegle cilj zaradi podolžne poti skozi ozračje.

Razstrelivo in municija se razlikujeta

Ko je Kristijan Schönbein (iz Švedskega) dognal, da bombaž, ki je namočen v salpetrovo kislino, v suhem stanju mnogo hitreje gori ko črni smodnik, je bil dosežen prvi korak do naših modernih razstrelilnih snovi in pogonskih sredstev. To je bila enovita snov, tako imenovana nitroceluloza, ki so njeni najmanjši sestavni deli, to so molekule, neprimerno »velike«. Nato so dognali, da ima ta snov, kakor vse moderne razstrelilne snovi, to lastnost, da z različno brzino izgoreva. Časih, razmeroma počasi, izgoreva tako rekoč molekula za molekulo. Drugič spet se nenadoma vname in istočasno zgori kar vrsta molekul, da nastane tako imenovana »veržna akcija«. To pa zato, ker je molekula sestavljena iz posameznih atomov in ima svoja mesta, ki so posebno občutljiva. Če se na takih točkah najprej začne sežiganje, tedaj se tako rekoč molekula razpoči in gore.

Črniški kotiček

SLON SAMBO

(117) Slednjič je Jan priplezal navzdol. A prav tedaj, ko je hotel čepico pograbiti, je priletela velika roparska ptica in je čavnsila po njej in mu jo pred nosom odnesla. »Oh, ljubi ptič,« je zavpil za njim, »nesi čepico mojemu prijatelju, ki sedi vrh pečine!« A ker je bil tako razburjen, je Jan govoril po človeško, in ptič ga ni razumel.



(118) Jan je plezal nazaj. Ko je bil skoraj že na vrhu, se je odkrušil kamen in mu ranil nogo. Filip je brž splezal k prijatelju na pomoč. Z veliko težavo je priplezal Jan navzgor, a noga mu je tako otekla, da ga je moral Filip skoraj nesti.

Predelovalnica ukradenih koles odkrita

Domžale, 30. oktobra.

V Dolu, okraj Ljubljane, si je brez obrtnega dovoljenja postavil mehanično delavnico Leopold Omejc. Omejc je bil rojen leta 1919 na Toškem čelu, občina Št. Vid nad Ljubljano. Za mehanika se je učil v Seneberju pri Dev. Mariji v Polju, nato pa v Ljubljani. V delavnici v Dolu je prenehal ukradeni kolesa in jih nato prodajal. Kolesa je tako prebrisan prenehal, da jih ne bi lastniki več spoznali. Ogrinja je vozil v Mengeš v lakirani. Omejc je kradel kolesa na debelo. Dosedaj je priznal, da je ukradel naslednja kolesa: 26. VII. 1939 žensko kolo Marceline Zupanc izpred trgovine Schneider-Verovšek. V juliju moško kolo izpred gostilne Košak v Ljubljani. 3. avgusta moško kolo Antonu Šimermanu v Pražakovi ulici v Ljubljani. 4. oktobra moško kolo znamke Vitler iz shrambe kina Sloge v Kolodvorski ulici Kranjcu Zoričevu. 24. avgusta z dvorišča Verovškove trgovine moško kolo znamke »Coventry« last Stanislava Komljanca. 26. oktobra na Aleksandrovi cesti poleg palače »Bata« moško kolo znamke »Styria«, tov. št. 5057-586. 25. februarja moško kolo znamke »Olim«, tov. št. D 44552. 5. julija moško kolo znamke »Dürkopp« v Kolodvorski ulici izpred gostilne Čepič, last Kurenta Rudolfa in meseca maja moško kolo iz Kolodvorske ulice v bližini gostilne Miklič. Leopolda Omejca so aretirali domžaleški orožniki.

Ptuj

Boj draginji in brezvestni špekulaciji. V smislu ministrske uredbe se je tudi pri mestnem poglavarstvu v Ptuj ustanovil odbor za pobijanje draginje in brezvestne špekulacije, ki ima nalogo, da sodeluje kot posvetovalni organ z mestnim poglavarstvom pri izvrševanju predpisov te uredbe. Po sklepu tega odbora opozarjamo prebivalstvo, posebno pa prizadete obrtnike, na naslednje določbe uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije: 1. Vsakdo, ki prodaja življenjske potrebščine, mora na vidnem mestu posameznih predmetov, tako da jih vsakdo lahko razločno vidi. Blago v izloženih oknih mora zaradi tega brezpogojno imeti označene cene na vidnem mestu. Prav tako morajo biti na vidnem mestu označene cene v obrtnih obratovnalnicah, posebno pri glavnih predmetih dnevne potrebe. 2. Najemnine za poslovne prostore in stanovanja se ne smejo povišati in ne smejo biti višje kot so bile na dan 1. septembra 1939, dokler minister za socialno politiko in ljudsko zdravje ne predpiše posebno uredbo, s katero se urejajo najemnine za poslovne prostore in stanovanja. — Mestno poglavarstvo bo po svojih organih nadziralo, da se določbe uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije točno upoštevajo ter bo v nasprotnem primeru izvedlo kazensko postopanje v smislu določil citirane uredbe.

Nesreča pri kopanju gramoza. Rozalija Zajšek, 34-letna viničarska hči iz Krčevine pri Vurbergu, je kopala v petek doma gramoze. Naenkrat pa se je utrgala večja množina gramoza in jo podsula. Takoj so ji priskočili na pomoč in jo rešili iz nevarnega položaja. Pri tem je dobila hujše poškodbe po nogah in vsem životu.

Trbovlje

Na dom se začne dostavljati »Slovenec« 1. novembra dalje vsak dan. Naročnina pa se poravnava v podružnici »Slovenca« — Zadruga knjigarna — Loke 253. Tam se sprejemajo tudi oglasi in novi naročniki.

Spremenjene uradne ure na občini bodo z naprej ob delavnikih razen sobote od 8. do 12. in od 15. do 18. ure. Ob sobotah od pol osme do pol 14. ure neprekinjeno. Za stranke se uraduje samo ob ponedeljkih, sredah in petkih. Župan sprejema ob ponedeljkih, sredah in petkih od 9. ure 30 minut do 11. in popoldne od 15. do 16. ure. Blagajna izplačuje ob ponedeljkih, sredah in petkih samo popoldne od 9. do 12. ure.

Sadjarji se gibljejo. Dne 15. t. m. je bil v žoli v Trbovljah II sadjarski sestanek, katerega so se udeležili člani domače sadjarske podružnice. Na sestanku je prišel tudi okrajni kmetijski referent g. Zupan iz Laškega. Razgovor je bil o postavitvi sadne sušilnice in o kritju stroškov. Sklenilo se je, da se prihodnje leto zgradi primerna sušilnica. V to svrhu bo potrebna podpora kr. banske uprave, okr. kmetijskega odbora in občine. Kmetijski referent g. Zupan je obljubil, da bo podprl akcijo za zgraditev sadne sušilnice. Nato je imel sadjarsko predavanje podružnični predsednik žoleki upr. g. Pečnik, ki je priznan strokovnjak, odlikovan z zlato in častno diplomom. Predaval je o shranjevanju jabolk v podstropnih, o sušenju sadja za domačo potrebo, o napravi zdravega domačega kisa ter o vzgoji in negi sadnega drevja s posebnim ozirom na dvojno cepljenje. — Domača SVD podružnica skrbno prireja sadjarske sestanke s predavanji, naroča sadno drevje sadjarjem in drugo sadjarske potrebščine ter pospešuje napredek sadjarstva v svojem okolišču, t. j. v trboveljski dolini.



Mladina se vadi v Nemčiji gasilstva, če bi bilo treba nujne pomoči

Blagoslovitev gasilskega prapora v Ločici pri Vranskem

Celje, 30. oktobra.

Prostovoljna gasilska četa v Ločici pri Vranskem je dobila večeraj nov prapor in ga izročila duhovniku, da ga je blagoslovil. Pod tem novem praporom se bodo zbirali agilni člani prostovoljne gasilske čete ter se vzgajali in utrjevali, da bodo vedno pripravljene ljudstvu za pomoč. Prostovoljna gasilska četa v Ločici je lahko še posebno ponosna na ta svoj dan, saj je s pomočjo svojih agilnih in vztrajnih članov zlasti v zadnjih letih razveseljivo napredovala. Pripravila si je potrebno gasilsko orodje, postavila lep Gasilski dom, večeraj pa je dobila še nov prapor.

V soboto zvečer so gasilci priredili botri novega prapora ge. notarjevi dr. Horvatu podoknico. Pokroviteljstvo nad nedeljsko slavnostjo je prevzel podpredsednik narodne skupščine g. Al. Mihelečič, ki se je slavnosti udeležil z bivšima poslancema gg. M. Kranjcem in R. Smerujskem ter ravnateljem g. inž. J. Sodjo. Sprejemu gostov in blagoslovitvi prapora so prisostvovali gasilske čete iz Motnika, Trojan, Vranskega, Kaplje, Gaberja, Prekopa in iz Celja ter godba z Vranskega. Po uvodnih besedah predsednika prostovoljne gasilske čete g. Jurhara je g. dr. Mihič blagoslovil prapor in spregovoril zbranim o vzvišenem pokladi slovenskega gasilstva, ki si stavi v svoj program največjo Kristusovo zapoved — ljubezen do bližnjega. Posebno toplo so bile sprejete jedrnat besede g. Mihelečiča, ki je nagovoril gasilce in jih vzpodbujal, naj se še naprej s pravim ognjem in veseljem oklepajo slovenske gasilske organizacije in svoje zastave. Če bi svet poznal ljubezen, bi povsod vladal mir. Prostovoljni gasilski četi je nato čestital starešina celjske gasilske župe gosp. K. Golobane iz Celja, ki je govoril o nalogi slovenskih gasilcev za narod in državo. Gasilci in občinstvo, ki je prihitelo z vseh strani, da prisostvuje blagoslovitvi novega prapora, je priredilo navdušene ovacije Nj. Vel. kralju Petru II. in pokrov. gasilstva Nj. kr. Vis. princu Tomislavu.

